

Gebiedsbeschrijving

Op oudere kaarten staat het gebied, waarin het Park Zuidbroek is gerealiseerd, beschreven als Apeldoornse Hooilanden. Dit betekent dat het gebied vroeger, door zeer hoge grondwaterstand, minder geschikt was om er vee te houden. Het gebied was wel geschikt om te hooien. Ook de toevoeging 'laar' aan de namen van enkele gebieden duidt op 'lager gelegen'.

Het park ligt iets lager dan zijn omgeving en de randen bestaan hoofdzakelijk uit ruggen van verstoven zand. Na de laatste ijstijd ontstonden hier uitgestrekte elzenbroekbossen en heide. Dit dalgebied aan de voet van de Veluwe, was dooraderd met beken en veenplassen. Toen de mens dit vruchtbare gebied in de vroege middeleeuwen ging ontginnen voor de landbouw verdwenen niet alleen de elzenbroekbossen en heidevelden maar ook het natuurlijk beekstelsel. Men legde namelijk weteringen en sloten aan om het gebied droger en dus geschikter voor landbouw te maken.

Bij het ontwerp van het park is gekeken naar de boeiende wordingsgeschiedenis van dit beeklandschap en is er gestreefd dit ten dele weer in oude glorie terug te brengen.

Geschiedenis

Het Kapittel van Sint Marie was een bestuurscollege van het Bisdome van Utrecht en verantwoordelijk voor het beheer van de goederen, de in pacht uitgegeven grond en opstallen.

Ook het personeel, hun gezinnen en vee maakten daarvan deel uit. Het was de tijd van de 'horige boeren'.

Het huidige parkgebied tussen de Nijbroekseweg en de Terwoldseweg maakte deel uit van deze goederen. Dit gebied stond toen in de boeken vermeld als de Ankler met daarin centraal gelegen de Hofstede Sprenckler, die in de 16de eeuw door brand totaal werd verwoest.

Langs de route zijn ook informatieborden te vinden.

IVN Apeldoorn

IVN, Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid, is een vereniging van vrijwilligers die mensen betreft bij hun (groene) leefomgeving, natuur, milieu en landschap. IVN Apeldoorn organiseert activiteiten als fietstochten, wandelingen, cursussen en landschapsonderhoud voor jong en oud. Voor mensen die zelfstandig op pad willen in de natuur, zijn er wandel- en fietsrouteboekjes te downloaden van www.ivn-apeldoorn.nl/publicaties.

Ommetjes

Ommetjes zijn korte routes die je uitnodigen in de eigen woon- of werkomgeving op pad te gaan. Er zijn tal van ommetjes in en rond Apeldoorn beschikbaar, ook speciaal voor kinderen en hun (groot)ouders. Download de ommetjes gratis van de website ommetjes.ivn-apeldoorn.nl

Lid of vriend worden van IVN?

Steun het werk van IVN Apeldoorn door lid of vriend te worden. Ontvang voor een minimum jaardonatie van €12 vier keer per jaar het afdelingsblad Groenvoer en de maandelijkse digitale Nieuwsbrief. Blijf zo op de hoogte van de activiteiten in ons werkgebied, de gemeenten Apeldoorn, Voorst en Epe. Meer informatie en aanmelden via lidworden.ivn-apeldoorn.nl

Tips

1. Niet alle paden zijn geschikt voor rolstoelgebruikers.
2. De omgeving van de grote waterpartij is zeer geschikt voor natuurobservatie van water- en oevervogels, amfibieën als padden en kikkers, salamanders, libellen en waterjuffers.
3. Het parkgebied vormt als 'groene wig', een natuurlijke verbinding met het agrarisch buitengebied Beemte-Broekland.

Ommetje Park Zuidbroek Van weidegebied naar groene long

Het begin- en eindpunt: Van Isendoornlaan ter hoogte van nummer 192, Apeldoorn

Lengte: 2 km

GPS: 52.23466, 6.010244

Iedereen doet het op z'n tijd... een ommetje maken. Lekker een frisse neus halen met (klein)kinderen, de hond of gezellig bijkletsen met kennissen. Wandelen in het groen ontspant en is goed voor lijf en leden. IVN Apeldoorn deelt graag leuke en leerzame natuurweetjes. Wandel dit ommetje en ontdek deze groene long in een nieuw ontwikkeld stadsdeel van Apeldoorn.

IVN streeft naar een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap

Ommetje Park Zuidbroek

Van weidegebied naar groene long

Vertrek vanaf de Van Isendoornlaan ter hoogte van nummer 192. Vervolg de Van Isendoornlaan richting hoogspanningsmasten. Neem de asfaltweg linksaf bij de roestvrijstalen zuilen met de naam van het park.

Links langs deze weg komt medio 2017 een fitness-trail in het speelbos (1). Kinderen kunnen hier heerlijk buiten bezig zijn en de natuur beleven: essentiële ervaringen.

Ga voor de brug over het water linksaf het voetpad in.

Links op de verhoging is een van de drie boomgaarden (2) te zien, beplant met wilde appels en pruimen. Om de boomgaarden zijn esdoornhagen geplant. Kenmerkend voor dit kampenlandschap uit een tijd dat er nog geen prikkeldraad en kippengaas voor handen was. De watergang aan je rechterhand staat in verbinding met de vijvers in het Mheenpark en andere watergangen in Noord-Apeldoorn. De stroomsnelheid van het water wordt bepaald door overvloedige neerslag en door kwelwater dat hier spontaan uit de bodem omhoog komt. Deze watergang (3) is in het park op een aantal plaatsen voorzien van damwanden met vistrappen. Zo kunnen waterdieren zich verplaatsen vanuit het buitengebied naar de stad.

Vervolg het pad tot de kruising.

Langs dit pad zijn 'vogelakkers' gecreëerd (4). Deze akkers zijn ingezaaid met een speciaal mengsel dat aantrekkelijke zaden voor diverse soorten vogels bevat. Zoals de kaardenbollen voor de putters.

Er zijn ook vlinderstroken ingezaaid. Vlinders kennen in hun korte leven twee typen planten die van belang zijn voor hun voortbestaan. Nectarplanten waarvan ze hun voedsel halen en waardplanten waarop zij hun eitjes afzetten. Bij de laatste behoort bijvoorbeeld de brandnetel als waardplant voor de kleine vos en de atalanta.

Bij de kruising rechtsaf, steek de asfaltweg over en neem het tweede onverharde pad aan je rechterhand, ga het houten bruggetje over en vervolg het voetpad langs het water.

Na ongeveer 100 m is links een sterk afwijkende begroeiing te zien op een zanderige bodem. Dit mossenveldje (5) met

zijn markante begroeiing noemen we pioniervegetatie. Hier groeien planten die in staat zijn om op schrale, voedselarme bodem te overleven. Mossen hebben geen wortels maar halen vocht uit de lucht. In het vroege voorjaar kleuren moskapsels - die de sporen bevatten - de bodem.

Pionierplanten zijn onder andere droogbloemen en langs de smalle sloot (6) het veerdelig tandzaad en blaartrekkende boterbloem. De kievit, tureluur en kleine plevier broeden hier al jaren. Opvallend in dit parkgebied is de gretige wijze waarop bomen zoals vooral elzen en wilgen domineren. Het is een uitstekende biotoop voor hen: vandaar het noodzakelijke intensieve onderhoud buiten het broedseizoen door het Beheer Openbaar Groen van de Gemeente en vrijwilligers van de Vrienden van Park Zuidbroek.

Loop het pad helemaal af tot het einde. Op een dijkje (7) aangekomen linksaf en bij het einde rechtsaf. Volg het rondlopende pad langs de waterberging.

Het water staat hierin laag of hoger afhankelijk van de neerslag die er valt. Het rietland biedt hier optimale bescherming voor bijvoorbeeld de rietzangers en gorzen. Als de windrichting gunstig is hoor je in het voorjaar vast het gekwaak van de groene kikkers die onder andere op het menu staan van de regelmatig aanwezige reigers. Ook is dit een geschikte biotoop voor libellen en waterjuffers. Tot laat in het najaar zijn ze aanwezig.

De natte oever en de grote waterpartij zijn afhankelijk van lokale neerslag. Tijdens droge zomers blijft hier alleen een watergeul over. Toch kun je hier veel soorten gevleugelde water- en oeverbewoners ontdekken. Het is wel een kwestie van geduld.

Je hebt een grote kans de meerkoet met zijn witte bles en het waterhoen met zijn rode snavel te ontmoeten. Misschien wel met hun zwarte pluizige jongen. In de zomer scheren vlak boven het wateroppervlak de oeverzwaluwen die de uit het water opstijgende muggen maar weinig kans geven hun vleugels uit te slaan. Huiszwaluwen vinden hier de bouwstof voor hun nesten.

Bij de scherpe bocht naar rechts is links een 'energiebos' (8). Dit is aangeplant tijdens de Boomfeestdag in 2014. Energiebossen zijn een nieuw begrip. Het past in de visie om de woonwijk Zuidbroek energieneutraal te maken. De

elzen worden gefaseerd gekapt. Zo blijft een deel van het bos beschikbaar voor de natuur en wordt een deel gebruikt voor het leveren van energie.

Vervolg het pad via de stapstenen over de watergeul.

Sta hier (9) eens stil bij de wordingsgeschiedenis van dit natweidegebied. Na de laatste ijstijd wordt het dalgebied gevoed door beekwater vanuit het Veluwe Massief en Sallandse heuvelrug. Tussen 600 en 900 gaat het Rijnwater zijn weg weer vinden over zijn oude bedding. De rivier, nu de Gelderse IJssel werpt een oeverwal op waarop later dorpen en steden verrijzen. Vele beken en waterlopen kunnen daardoor niet meer direct afwateren op de rivier. Groei van de bevolking staat gelijk aan de vraag om agrarische producten en vanaf 1300 wordt het woeste land hier intensief ontgonnen en ingericht voor akkerbouw en veeteelt. Parallel wordt in die tijd door kloostergemeenschappen en lokale bevolking begonnen met de bedijking van de rivier en achter de dijk intensief waterbeer door aanleg van sloten en weteringen. Dit alles kenmerkt nog steeds de architectuur en de inrichting van landschappen als de Weteringse Broek en Beemte Broekland aan de overzijde van de A50. Als natweidegebied is dit landschap een belangrijke biotoop voor verschillende weidevogel en planten. Links leidt een trap naar een uitzichtpunt. Het water uit park Zuidbroek staat onder de A50 door in verbinding met het aan de andere zijde gelegen Drostendal, een nieuw natuurontwikkelingsgebied.

Bij einde pad op de asfaltweg rechtsaf richting het startpunt.

Verscholen in het groen links is een vleermuisbunker geplaatst (9). Deze is afgedekt met een zandmengsel en zo ook geschikt voor de oeverzwaluw. Voor de rust van deze dieren loopt het pad hier niet langs. Rechts wacht een haag in hartvorm op de voortgang van een tuinproject. Het eindpunt is weer bij de achteringang van de Stadsakkers links van de weg. Dit is een tuinbouwproject dat een bezoek waard is en waar je op werkdagen groenten kunt kopen.

Omdat dit natuurgebied in de bebouwde kom ligt, hoef je het bij zonsondergang niet te verlaten. Beleef het park ook eens op een warme zomeravond. Voor de vroege vogels is het ook een aanrader.

